

Jaarplan

2019 - 2020

De Ester

'Zelf denken, samen doen'

Inleiding

Onze school behoort tot Optimus Primair Onderwijs. Middels het koersplan 'Wereldonderwijs!' wordt richting en inspiratie gegeven aan het onderwijs binnen onze stichting. De ambities van onze stichting staan in verbinding met het jaarplan 2019 - 2020 en ons onderwijs.

De inhoud van dit jaarplan en ons onderwijs baseren we, naast het koersplan van Optimus 2016 - 2021, op de teamevaluatie van het jaarplan 2018 - 2019, het schoolplan 2019 – 2023, het afgelopen jaar en voortschrijdend inzicht die aanpassingen van ons als team vragen.

Onze onderwijsinhoudelijke ambities voor dit jaar zijn het werken in een Professionele LeerGemeenschap, en het afstemmen op de onderwijsbehoeften van de kinderen. Daarnaast speelt ICT een grote, ondersteunende rol in ons onderwijs.

Team De Ester
Mei 2018

Professionele leergemeenschap

Domein	Onderwijs
Professionele Leergemeenschap	
Verantwoordelijke	Team en schoolleider
Evalueren	Juni 2019

Achtergrondinformatie

Uit onderzoek blijkt dat de meest effectieve scholen lerende organisaties zijn. Medewerkers in een lerende organisatie zijn gemotiveerder, energieke en durven meer. In een lerende school zijn ook leerlingen meer betrokken, ze tonen meer verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces en voelen zich echt gehoord.

Bron: Wereldonderwijs! Koersplan 2016 – 2021

In leergemeenschappen van leraren en schoolleiding staan collectieve reflectie op en verbetering van het werk in de klas en in de school centraal. In een professionele leergemeenschap is er sprake van het permanente samen delen, onderzoeken en verbeteren van de praktijk van leerkrachten en schoolleiding om zo het onderwijs aan de leerlingen te verbeteren.

Bron: Verbiest, E. (2003). Collectief leren, professionele ontwikkeling en schoolontwikkeling: facetten van professionele leergemeenschappen. In Creemers, B., Giesbers, J., Krüger, M. & van Vilsteren, C. (Red.), (2003). Handboek schoolorganisatie en onderwijsmanagement, leidinggeven in bestel, school en klas. E4300 1 – 24. Deventer, Nederland: Kluwer.

Deze twee bronnen zijn het uitgangspunt voor De Ester als professionele leergemeenschap. Het onderwijs dat aan kinderen gegeven wordt, is gebaseerd op (wetenschappelijk) onderzoek waarbij het team de onderwijspraktijk steeds verbetert en het onderwijs afgestemd is op de kinderen van De Ester.

Relatie met Optimus Koersplan

We versterken een leren houding en stimuleren onderzoek.

Aanpak

Afgelopen jaar zijn we samen gestart met het team van BS de Bongerd in Gassel een tweejarige teamscholing Professionele Leergemeenschap van Academica Business College. Dit jaar zal het programma bestaan uit vier dag bijeenkomsten. Onze trainers zijn Sarah Bergsen, Erik Meester en Michel Freriks.

Na de PLG studiedag van oktober worden (liefst tweewekelijks) werkbijeenkomsten voor het team ingeroosterd. In deze bijeenkomsten worden alleen onderwijsinhoudelijke items/problemen besproken. Dit kunnen langdurige onderwerpen zijn waar onderzoek naar gedaan moet worden, maar ook kortdurende onderwerpen waar sneller resultaat te zien is. Het team is eigenaar van de PLG werkbijeenkomsten en daardoor samen verantwoordelijk voor de inhoud die besproken wordt en bijvoorbeeld het verzamelen van benodigde (wetenschappelijke) artikelen. De structuur van de PLG werkbijeenkomsten ziet er als volgt uit:

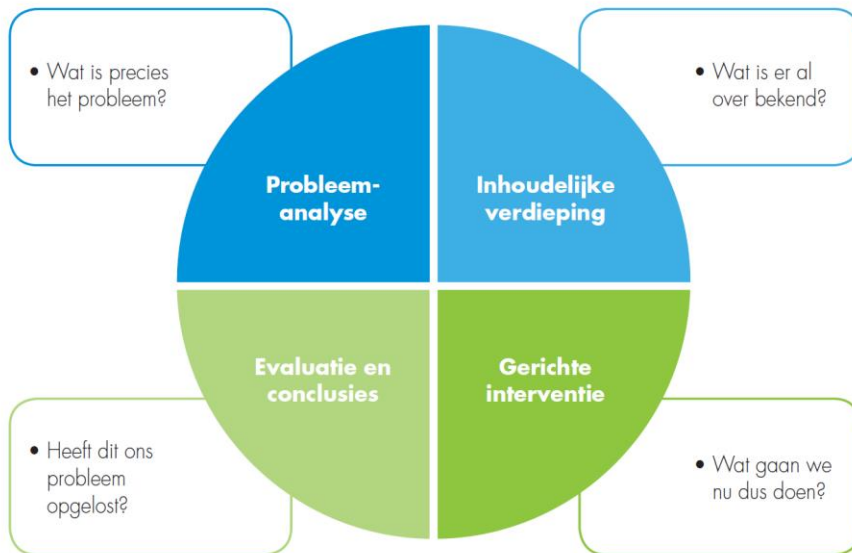
Mededelingen (5 minuten)

Bespreken/evalueren kwaliteitskaarten (5 minuten)

Kortdurend item (15 minuten)

Langdurend item (35 minuten)

Het bespreken van een onderwijsprobleem vindt volgens onderstaande methodiek plaats (PLG werkwijze).

Figuur 2 – De kern van de professionele leergemeenschap-werkwijze (Bron: Academica Business College)

De onderwijsinhoudelijke items/problemen die we bespreken en de afspraken die we maken, komen tot uitvoer in de groepen. De aanpak van de interventie beschrijven we op kwaliteitskaarten voor leraren en leerlingen. In de PLG werkbijeenkomsten worden de kwaliteitskaarten besproken en geëvalueerd.

Ambitie (einde schooljaar 2020 – 2021)

1. Het team van De Ester heeft parallel een organisatiekundige - en onderwijskundige lijn ontwikkeld;
2. Het team is een goed functionerende professionele leergemeenschap met een hoge mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid;
3. Het team werkt aan professionaliteit, vakmanschap en verbetering van het onderwijsprogramma.

Organisatie- ontwikkeling

- ✓ *Professionele houding & identiteit*
- ✓ *Gedeeld leiderschap & teamdynamiek*
- ✓ *Collegiale oefening & feedback*
- ✓ *Onderzoekmatig samenwerken*

Onderwijs- ontwikkeling

- ✓ *Pedagogisch handelen*
- ✓ *Didactisch vakmanschap*
- ✓ *Onderwijskundig ontwerp*
- ✓ *Curriculumontwikkeling*

Kernresultaat

Het team is een goed functionerende, professionele leergemeenschap waar onderwijsinhoudelijke items/problemen volgens 'PLG werkwijze' wordt aangepakt en (wetenschappelijk) onderzoek de basis is voor de oplossingen/aanpak van het item/probleem, ten einde de kwaliteit van het onderwijs in de groep te verbeteren.

Metten = weten

- ✓ Kwaliteitskaarten
- ✓ Tijdens klassenbezoeken zijn de afspraken (kwaliteitskaarten), die in de PLG-werkbijeenkomsten gemaakt worden, zichtbaar. De sterke punten en aandachtspunten worden met de teamleden besproken door degene die het klassenbezoek aflegt.

Te ondernemen activiteiten

- Studiedagen door Academica Business College (2018 – 2020)
  - 16 augustus – schoolcultuur (Sarah Bergsen)
  - 3 oktober – cognitieve psychologie (Michel Freriks)
  - 6 december – effectieve instructie (Michel Freriks)
  - 10 april – curriculum ontwikkeling (Michel Freriks)
- PLG werkbijeenkomsten (vanaf najaar 2018)
- Vijf bijeenkomsten PLG Eigenaarschap door Erik Meester (ABC) georganiseerd door Optimus Primair Onderwijs (Arja, Marja, Marieke & Leontine)
- Elke leraar leest het boek 'En wat als we nu weer eens gewoon gingen lesgeven?' van Eva Naaijken en Martin Bootsma. In elke groep is dit boek aanwezig (najaar 2018)
- Klassenbezoeken en nabesprekingen
- Ontwikkelen kwaliteitskaarten die geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden (indien nodig). De evaluatiedata worden op de kwaliteitskaart vastgelegd.

<p>Proceseigenaar Schoolleider en team</p>
<p>Financiering Scholingsbudget Optimus Primair Onderwijs</p>
<p>Periode 2018 - 2021</p>
<p>Externen Academica Business College</p>
<p>Doelen per jaar</p> <p>2019 – 2020 (implementeren en borgen)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vier studiedagen waarvoor aan het einde van schooljaar 2018 – 2019 de onderwerpen bepaald worden tijdens de evaluatie met ABC ➤ Klassenbezoeken door de schoolleider en IB met feedbackgesprekken. Deze klassenbezoeken zijn gerelateerd aan de onderwerpen die we bespreken in de PLG. We bespreken vooraf in de PLG welk onderwerp bekeken wordt. Het doel is om aan de hand van een van te voren opgestelde kwaliteitskaart de sterke punten en aandachtspunten voor die persoon op dat onderwerp te bekijken en bespreken. ➤ Ontwikkelen kwaliteitskaarten ➤ Ontwikkelen kwaliteitskaarten leerlingen ➤ Evalueren, indien nodig bijstellen en borgen: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kwaliteitskaarten ○ PLG werkwijze ○ PLG werkbijeenkomsten

Directe Instructie

Domein	Onderwijs
	Directe Instructie
Verantwoordelijke	Team
Geëvalueerd	Juni 2020

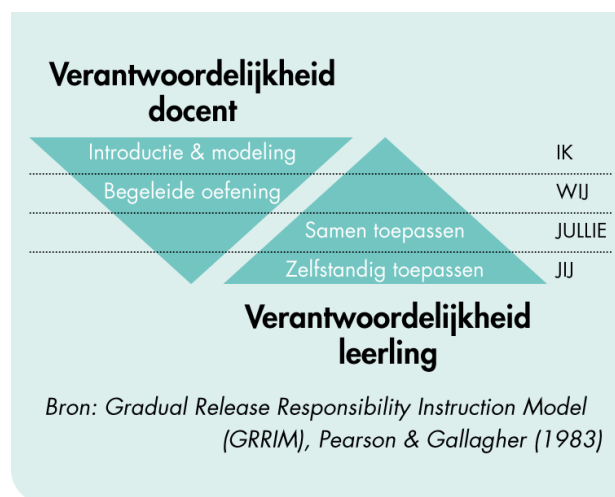
Achtergrondinformatie

Instructie is het hart van effectief onderwijs. Leerlingen hebben recht op een goed georganiseerde les van een leerkracht die voor de klas staat en uitlegt, voordoet en hardop denkt. De meeste leerlingen hebben namelijk de leerkracht nodig om tot leren te komen. De leerkracht maakt het verschil.

Bron: Hollingsworth, J. & Ybarra, S. (2015). Directe instructie. Tips en technieken voor een goede les. Vertaling M. Schmeier, Huizen: Uitgeverij Pica.

Directe instructie helpt leerlingen de basisvaardigheden (taal, rekenen en lezen) systematisch en succesvol eigen te maken en draagt bij aan het verkrijgen van inzicht en begrip. Het opdoen van succeservaringen leidt tot meer zelfstandigheid. Deze effecten zijn jaren later nog terug te zien in de ontwikkeling van de leerlingen. De effectgrootte van directe instructie is 0,59 (Hattie, 2014).

Om te zorgen dat de verantwoordelijkheid en zelfstandigheid in het leren daarnaast steeds meer bij de leerling gelegd wordt, maken we gebruik van het GRIMM-model van Pearson & Gallagher (1983).

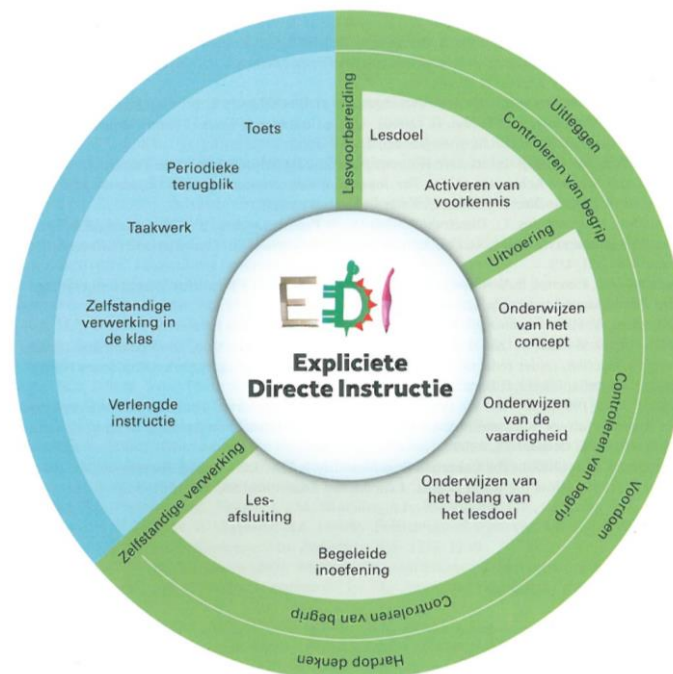
Om bovenstaande te bewerkstelligen is een stevige basis nodig om de juiste leraarvaardigheden in te zetten om alle kinderen te laten leren. Het formuleren van heldere lesdoelen en de daarbij behorende instructie vraagt veel van deze leraarvaardigheden. In het verleden heeft op De Ester een scholingstraject directe instructie plaatsgevonden. Door de vele wisselingen in het team is het goed om de eerder gemaakte afspraken en werkwijzen wat betreft directe instructie te revitaliseren. We maken hierbij gebruik van het boek 'Directe instructie. Tips en technieken voor een goede les'.

Relatie met Optimus Koersplan

We zorgen dat leraren het verschil maken.

Aanpak

We starten schooljaar 2019 – 2020 met de revitalisering van het directe instructiemodel op De Ester. Tijdens de PLG-werkbijeenkomsten werken we vanuit het boek 'Directe instructie. Tips en technieken voor een goede les'. Onderstaande figuur is een schematische weergave van het directe instructiemodel zoals dit gebruikt wordt in het hiervoor genoemde boek.

We spreken af welk hoofdstuk wanneer gelezen is voor een korte theoretische onderbouwing. Dit bespreken we tijdens een PLG-werkbijeenkomst en vervolgens gaan de leraren een aantal weken (we spreken hierbij het aantal weken af) aan de slag om zich het doel van het hoofdstuk eigen te maken. Aan het einde van een dergelijke periode maken de leraren een **korte** opname van het item in hun eigen klas (of bij een collega en vice versa). Deze opnamen (of een klein gedeelte hiervan) bespreken we in een PLG-werkbijeenkomst. Alle leraren laten bij toerbeurt hun opname zien.

Tijdens de ontwikkelgesprekken bespreekt de directeur de persoonlijke ontwikkelingen ten aanzien van de directe instructie met de leraren, naar aanleiding van de getoonde beelden en flictsbezoeken.

Ambitie

Einde schooljaar 2021 – 2022

1. Het team van De Ester geeft de reken- en begrijpend lezen lessen volgens directe instructie, gebaseerd op Expliciete Directe Instructie (EDI);
2. Het team leert van en met elkaar door steeds te reflecteren op elkaars didactisch handelen;

3. Het team werkt aan professionaliteit, vakmanschap en verbetering van het onderwijsprogramma.

Kernresultaat

Het team verzorgt kwalitatief hoogwaardige instructie waarbij ze de verantwoordelijkheid stapsgewijs overdragen aan de leerlingen. Hiermee bewerkstelligt het team 'ik kan het!' bij de leerlingen waardoor het zelfvertrouwen en de motivatie stijgen (persoonsvorming).

Metten = weten

- ✓ Kwaliteitskaarten
- ✓ Tijdens klassenbezoeken zijn de afspraken (kwaliteitskaarten) die in de PLG-werkbijeenkomsten gemaakt worden zichtbaar. De sterkte punten en aandachtspunten bespreken we in het team tijdens de PLG-werkbijeenkomsten.

Te ondernemen activiteiten

- Studiedagen door Academica Business College (2018 – 2020)
  - 16 augustus – schoolcultuur (Sarah Bergsen)
  - 3 oktober – cognitieve psychologie (Michel Freriks)
  - 6 december – effectieve instructie (Michel Freriks)
  - 10 april – curriculum ontwikkeling (Daan Dictus)
- De cursusdag van 6 december staat in het teken van 'the principles of instruction' van Barak Rosenshine, waarop EDI gebaseerd is
- Elke leraar gebruikt het boek 'Directe instructie. Tips en technieken voor een goede les' van Hollingsworth & Ybarra met daarin de uitleg van de onderdelen van directe instructie en de te nemen stappen
- Maken van **korte** opnamen
- Bespreken van de opnamen in de PLG-werkbijeenkomsten
- Ontwikkelen kwaliteitskaarten die geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden (indien nodig). De evaluatiedata worden op de kwaliteitskaart vastgelegd
- Indien gewenst: cursus volgen EDI 1 en 2 door een teamlid/teamleden (bijvoorbeeld bij Paula Visser)

Proceseigenaar

Schoolleider en team

Financiering

Scholingsbudget De Ester (individuele scholing)
Scholingsbudget Optimus Primair Onderwijs (scholing ABC)

Periode

2019 - 2022

Externen

Academica Business College

Doelen per jaar

2019 – 2020 (implementeren):

- Voorbereiding

- Onderdelen directe instructie (theorie en toepassen in de groep bij de rekenles en begrijpend lezen les):
  - Controleren van begrip (hoofdstuk 3)
  - Lesdoel (hoofdstuk 4)
  - Activeren van voorkennis (hoofdstuk 5)
  - Instructie: de vorm (hoofdstuk 6)
  - Instructie: de inhoud (hoofdstuk 7)
- Instructie geven met veel aandacht voor de onderdelen: controleren van begrip, lesdoel, activeren van voorkennis en instructie (vorm en inhoud)
- Maken van **korte** opnamen
- Bespreken van de opnamen in de PLG-werkbijeenkomsten
- Ontwikkelen kijkwijzer direct instructiemodel (te gebruiken bij observaties en het bekijken van de opnamen)
- Klassenbezoeken door de directeur en IB met feedbackgesprek (tweemaal per jaar). Deze observatie vindt plaats aan de hand van de kijkwijzer direct instructiemodel
- Ontwikkelen kwaliteitskaarten
- Ontwikkelen kwaliteitskaarten leerlingen
- Evalueren, indien nodig bijstellen en borgen kwaliteitskaarten.

Begrijpend lezen & woordenschat

Domein	Onderwijs
	Begrijpend lezen (luisteren) & woordenschat
Verantwoordelijke	Taalcoördinator
Geëvalueerd	Juni 2020

Achtergrondinformatie

De focus van goed begrijpend leesonderwijs ligt op het verwerven van kennis en woordenschat en op het leren sturen van het eigen leesproces. Hoe meer leerlingen weten over de wereld en over taal en hoe groter hun woordenschat, hoe makkelijker zij teksten begrijpen. Om hun leesproces te kunnen sturen, moeten leerlingen strategieën leren toepassen.

Bron: Förrer, M. & Van de Mortel, K. (2014). Lezen... denken... begrijpen! Handboek begrijpend luisteren en lezen in het basisonderwijs. Amersfoort: CPS uitgeverij

De Ester werkt met een vierjarenplanning van het thematisch onderwijs met 'Alles-in-1' en de taalmethode 'Alles-apart'. Elk jaar komen vijf thema's aan bod die elk vijf weken beslaan. De thema's zijn kerndoeldekking. Binnen deze thema's wordt veel gewerkt met teksten. Begrijpend lezen (luisteren) is geen apart vak: de theorie komt in 'Alles-apart' aan bod en de verwerking tijdens de themaweken. Het team vindt het aanbod van de methode echter te mager en heeft besloten om begrijpend lezen (luisteren) en woordenschat beter op de onderwijskundige kaart van De Ester te zetten. We willen onze kinderen een rijke, uitdagende taalomgeving bieden waarbij de inhoud van de tekst centraal staat.

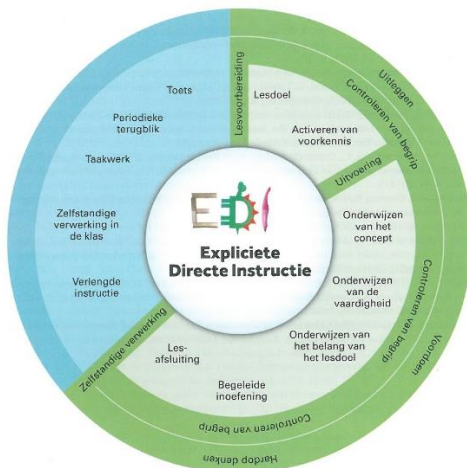
Noot: daar waar 'begrijpend lezen' staat kan dit gelezen worden als: begrijpend lezen en luisteren.

Relatie met Optimus Koersplan

We zorgen dat leraren het verschil maken.
Het leesniveau is aantoonbaar verbeterd.

Aanpak

Een begrijpend lezen les wordt volgens het GRRIM-model en directe instructie opgebouwd.

Verantwoordelijkheid docent

Verantwoordelijkheid leerling

Bron: *Gradual Release Responsibility Instruction Model (GRRIM), Pearson & Gallagher (1983)*

De leraar richt zich tijdens een begrijpend leesles op de volgende punten:

- Het modelleren van de tekst door de leraar
- De instructie is tekstgericht en neemt toe in moeilijkheidsgraad
- Het stimuleren van lezen en herlezen voor een dieper tekstbegrip
- Het stimuleren van aantekeningen maken tijdens het lezen (zie kwaliteitskaart 'aantekeningen maken')
- Het geven van taak- en procesgerichte feedback
- Het vergroten van kennis en woordenschat
- Het aanreiken van leesstrategieën, indien nodig (zie kwaliteitskaart leesstrategieën)
- Checken of de leerlingen de lesstof beheersen (en de les eventueel aanpassen als dit niet zo is)
- De teksten sluiten goed aan bij het thema.

Ambitie

Einde schooljaar 2022 – 2023 zijn leraren in staat om:

4. Kwalitatief goede teksten te selecteren
5. Een inhoudelijk lesdoel te formuleren (de inhoud van de tekst staat centraal)
6. Een stapsgewijze instructie te realiseren (met behulp van GRRIM en directe instructie)
7. Leerlingen actief deel te laten nemen aan de les door bijvoorbeeld het maken van aantekeningen en samen over de tekst praten
8. Herlezen te stimuleren
9. Worden er tekstgerichte vragen gesteld op letterlijk niveau: algemene begripsvragen, vragen naar belangrijke details, vragen over woordenschat en tekststructuur.

Kernresultaat

Het team verzorgt kwalitatief hoogwaardige instructie op het gebied van begrijpend lezen & woordenschat waarbij ze de verantwoordelijkheid stapsgewijs overdragen aan de leerlingen. Hiermee bewerkstelligt het team dat elke leerling een goede, kritische lezer wordt, waardoor het zelfvertrouwen en de motivatie stijgen (persoonsvorming). Hierdoor zullen de opbrengsten stijgen.

Metten = weten

- ✓ Kwaliteitskaarten

- ✓ Tijdens klassenbezoeken zijn de afspraken rondom begrijpend lezen & woordenschat (kwaliteitskaarten), die in de PLG-werkbijeenkomsten gemaakt worden, zichtbaar. De sterke punten en aandachtspunten bespreken we in het team tijdens de PLG-werkbijeenkomsten.
- ✓ Tijdens de klassenbezoeken worden de leerlingen geobserveerd op hun motivatie en het 'zijn van een kritische lezer'.

Te ondernemen activiteiten

- PLG-werkbijeenkomsten
- In elke groep is het boek 'Expliciete directe instructie' van Hollingsworth & Ybarra aanwezig. Dit is ons vertrekpunt bij de begrijpend lezen & woordenschat lessen
- Introductiebijeenkomst begrijpend lezen Optimus Academie
- Scholing via de Optimus Academie
- Klassenbezoeken en nabesprekingen
- Ontwikkelen kwaliteitskaarten die geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden (indien nodig). De evaluatiedata worden op de kwaliteitskaart vastgelegd.

Proceseigenaar

Taalcoördinator

Financiering

Scholingsbudget De Ester

Periode

2019 - 2023

Externen

Trainers Optimus Academie

Doelen per jaar

2019 – 2020 (implementeren)

- Strategieën begrijpend lezen afstemmen:
  - Afleiden
  - Samenvatten
  - Verbinden
  - Visualiseren
  - Voorspellen
  - Vragen stellen
- Viertakt van Verhallen (woordenschat) revitaliseren:
  - Voorbewerken
  - Semantiseren
  - Consolideren
  - Controleren
- Begrijpend lezen en woordenschat integreren in thematisch onderwijs
- Onderdelen 2019 – 2020 directe instructie (controleren van begrip, lesdoel, activeren voorkennis, instructie: de vorm en inhoud) toepassen in begrijpend lezen & woordenschat lessen (zie ambitiekaart directe instructie)
- Scholing volgen Optimus Academie

- Voorbereiden lessen met collega's
- Ontwikkelen kijkwijzer begrijpend lezen (te gebruiken bij observaties)
- Klassenbezoeken door taalcoördinator met feedbackgesprek (tweemaal per jaar). Deze observatie vindt plaats aan de hand van de kijkwijzer begrijpend lezen
- Ontwikkelen kwaliteitskaarten (begrijpend lezen, leesstrategieën)
- Ontwikkelen kwaliteitskaarten leerlingen (aantekeningen maken)
- Evalueren, indien nodig bijstellen en borgen kwaliteitskaarten.

Opbrengstgericht Passend Onderwijs

Domein	Onderwijs
	Opbrengstgericht Passend Onderwijs
Verantwoordelijke	Schoolleider - IB
Geëvalueerd	Juni 2020

Achtergrondinformatie

Het groepsplan wordt door leraren veelal gezien als een statisch middel, terwijl de werkelijkheid in de groepen dynamisch is. Groepsplanloos werken is een alternatief voor het werken met groepsplannen en heeft twee doelen: een gewenste opbrengst en het realiseren van passend onderwijs. Om dit te waarborgen zijn er drie instrumenten nodig: het onderwijsplan, het schooloverzicht en het groepsoverzicht. Daarnaast is de schoolbespreking essentieel.

Onderwijsplan: Dit is een vakspecifiek document (van het liefst maximaal 2 A-4tjes) dat wordt gebruikt bij de planning van de langetermijn cyclus van een half jaar en dat eenduidig is beschreven voor alle groepen.

Het schooloverzicht: De monitor die een beeld geeft van hoe het staat met ons streven naar schoolambities. Deze zijn vastgesteld door het team en worden periodiek gemeten.

Het groepsoverzicht: Per half jaar maakt de leraar een groepsoverzicht waarin de respons op de instructie wordt gemeten: vaardigheidsgroei, leerdoelbeheersing en betrokkenheid. Dit overzicht wordt gebruikt voor de screening van elke leerling, voor de selectie van leerlingen voor wie interventies noodzakelijk zijn en voor de analyse die moet leiden tot de concrete invulling van de interventie.

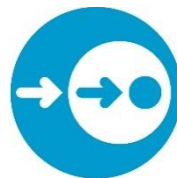
Schoolbespreking: Deze bespreking vindt vier keer per jaar plaats en gaat over de kernactiviteit van de school: het realiseren van opbrengstgericht en passend onderwijs.

Er zijn zes uitgangspunten van opbrengstgericht passend onderwijs:

van eind
naar begin

Het eindpunt, de schoolambitie bepaalt hoe de onderwijsbehoeften eruitzien en deze bepalen het onderwijsprogramma.

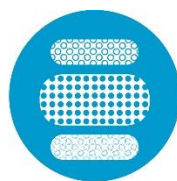
school > groep > leerling

Opbrengstgericht en passend onderwijs start op schoolniveau.

middenmoot
als vertrekpunt

De middenmoot is het ankerpunt van het onderwijsprogramma en daarmee het vertrekpunt van de leraar. Het is de kern van een eventuele aanpassing in het onderwijsprogramma.

overeenkomsten
in onderwijsbehoeften

Leren is een groepsproces waar we het leren van elkaar en de coöperatieve vaardigheden van de leerlingen stimuleren.

eerst convergent,
dan divergent

Convergente differentiatie: een hele groep leerlingen werkt aan dezelfde doelen (basis, verrijkt en intensief).

respons
op instructie

Respons op instructie: vaardigheidsgroei, leerdoelbeheersing en betrokkenheid. Is de respons voldoende, dan geen wijziging is wat we doen.

Bronnen:

Gijzen, W. & Van Hasselt, M. (2016). Groepsplanloos werken in de basisschool. Van zinloze administratie naar betekenisvolle afspraak.

Gijzen, W. & Van Hasselt, M. (2018). Groepsplanloos werken FAQ's. Deel 0. Welkom terug.

Relatie met Optimus Koersplan

Alle leerlingen laten voldoende vaardigheidsgroei zien.

Aanpak

Schooljaar 2017 – 2018 hebben schoolleider en IB de masterclass Opbrengstgericht Passend Onderwijs gevolgd van Wijnand Gijzen en Menno van Hasselt. Naar aanleiding van deze masterclass zetten we een implementatieplan op om deze manier van werken te introduceren in het team. We hebben de masterclass gevolgd samen met een andere school van Optimus Primair Onderwijs, De Regenboog in Schaijk. We sparren zo nu en dan met elkaar om elkaar scherp te houden en onze inzichten te toetsen.

In schooljaar 2018 – 2019 zijn we voorzichtig gestart met een onderwijsplan rekenen, de schoolbesprekingen (twee kleine schoolbesprekingen en twee grote schoolbesprekingen), de groepsbesprekingen en de groepsoverzichten met analyse. Deze items behoeven verdieping en voor meer vakgebieden moeten onderwijsplannen opgesteld worden (begrijpend lezen & woordenschat, technisch lezen, spelling, beginnende geletterdheid, beginnende gecijferdheid en fonemisch bewustzijn).

We leggen de afspraken die we maken over de werkwijze vast in een kwaliteitskaart en deze evalueren we om indien nodig bij te stellen. De onderwijsplannen leggen we vast in onderwijsplankaarten. Deze worden vier maal per jaar besproken en geëvalueerd tijdens de schoolbesprekingen en indien nodig bijgesteld.

Ambitie (einde schooljaar 2021 – 2022)

1. Voor de vakgebieden rekenen, begrijpend lezen & woordenschat, technisch lezen, spelling, beginnende geletterdheid, beginnende gecijferdheid, fonemisch bewustzijn, leren leren en gedrag worden onderwijsplankaarten opgesteld;
2. In de onderwijsplankaarten staat beschreven hoe de het onderwijs op dat vakgebied wordt vormgegeven. Elke leraar handelt hiernaar;
3. Het team van de Ester leert van en met elkaar door te reflecteren op het gegeven onderwijs naar aanleiding van de onderwijsplankaarten tijdens de kleine en grote schoolbesprekingen;
4. Het team werkt aan professionaliteit, vakmanschap en verbetering van het onderwijsprogramma.

Kernresultaat

Het team geeft het onderwijs vorm vanuit analyse (formatief en summatief). Het aanbod voor de kinderen is beredeneerd, vanuit de cruciale doelen.

Metten = weten

- ✓ Kwaliteitskaarten
- ✓ Tijdens klassenbezoeken zijn de afspraken (onderwijsplankaarten) die in de schoolbesprekingen gemaakt worden zichtbaar. De sterkte punten en aandachtspunten bespreken we in het team tijdens schoolbesprekingen.

Te ondernemen activiteiten

- Jaarlijkse bijscholing volgen Opbrengstgericht Passend Onderwijs (schoolleider en IB)
- Iedere groep heeft de beschikking over een map Opbrengstgericht Passend Onderwijs met daarin actuele artikelen en informatie
- Team meenemen in het gedachtengoed van Opbrengstgericht Passend Onderwijs tijdens bijvoorbeeld de groepsbesprekingen
- Ontwikkelen onderwijsplankaarten die geëvalueerd en bijgesteld worden (indien nodig) tijdens de schoolbesprekingen
- Analyseren, maken groepsoverzichten en bepalen interventies naar aanleiding van de cruciale leerdoelen

Proceseigenaar

Schoolleider - IB

Financiering

Scholingsbudget Optimus Primair Onderwijs
Scholingsbudget De Ester

Periode

2019 - 2022

Externen

Wijnand Gijzen en Menno van Hasselt

Doelen per jaar

2019 – 2020 (implementeren)

- Actualiseren en aanvullen informatiemap Opbrengstgericht Passend Onderwijs
- Inrichten schoolbespreking, groepsbespreking en leerlingbespreking
- Ontwikkelen onderwijsplankaart begrijpend lezen & woordenschat, technisch lezen en beginnende geletterdheid
- Toevoegen cruciale leerdoelen aan de onderwijsplankaart per vakgebied
- Analyseren, maken groepsoverzichten en bepalen interventies naar aanleiding van de cruciale leerdoelen
- Ontwikkelen kwaliteitskaart 'Opbrengstgericht Passend Onderwijs'
- Evalueren, indien nodig bijstellen en borgen onderwijsplankaarten.

ICT

Domein	Onderwijs / ICT
	ICT
Verantwoordelijke	Team – I-coach
Geëvalueerd	Juni 2020

Achtergrondinformatie
ICT-geletterdheid is een voorwaarde voor jongeren om zich te kunnen ontwikkelen tot netwerkers in onze kennismaatschappij. Om toekomstgericht onderwijs te kunnen realiseren is een verandering nodig binnen de scholen en bij de mensen die binnen de scholen werken. Het vereist naast investeren in ICT ook een omslag in het denken en andere didactische werkvormen.
Bron: Wereldonderwijs! Koersplan 2016 – 2021

Bovenstaande is het uitgangspunt voor het werken met ICT op De Ester voor het team en de leraren.

Relatie van Optimus Koersplan
We maken het onderwijs toekomstgericht

Aanpak
Jaarlijks stelt onze I-coach jaarplan ICT op naar aanleiding van ontwikkelingen op ICT gebied binnen onze stichting en de evaluatie op het jaarplan ICT van het jaar ervoor. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de PDCA-cyclus.

De I-coach is wekelijks een ½ dag aanwezig op school en is dan voor het team beschikbaar voor alle soorten vragen op ICT gebied. Op afspraak organiseert zij teammiddagen voor het hele team en bijscholingsmiddagen voor degenen die dit nodig hebben, dan wel willen volgen, waar programma's centraal staan waarmee we werken als bijvoorbeeld Prowise. Daarnaast voert zij ICT-gerelateerde taken uit.

Ambitie (einde schooljaar 2019 – 2020)

1. Alle leraren hebben het certificaat 'zilver' van Prowise behaald
2. Leraren gebruiken de agenda van Parro en kunnen foto's en bijlagen bij berichten in Parro toevoegen
3. Google classroom wordt structureel ingezet vanaf groep 3
4. Alle teamleden werken binnen het sociaal intranet, beheren hun email, bewerken bestanden, opslaan en delen in Office 365
5. Alle leerlingen krijgen structureel de lessen van het Nationaal Media Paspoort aangeboden
6. Het (aangepaste) internetprotocol wordt door het team en de leerlingen nageleefd

7. Read & Write wordt geïmplementeerd (leessoftware voor kinderen die lees- en schrijfondersteuning nodig hebben). Leraren en leerlingen die het programma gebruiken worden geschoold
8. We implementeren adaptieve software van Rekenruimte
9. Alle leerlingen hebben aan minimaal één activiteit op het gebied van computational thinking deelgenomen

Kernresultaat

Het team en directeur functioneren op het door Optimus Primair Onderwijs vastgestelde niveau op ICT gebied. De kinderen maken gebruik van chromebooks en zijn in staat om leeftijdadequate programmatuur te gebruiken. Daarnaast leren alle kinderen over veiligheid op het web en werken ze aan de competentie computational thinking.

Metten = weten

- ✓ Kwaliteitskaarten
- ✓ Tijdens klassenbezoeken is de opdracht die van tevoren gemaakt moet worden om Prowise 'brons' te behalen duidelijk en tijdens het klassenbezoek zichtbaar. De sterke punten, aandachtspunten en het al dan niet behalen van Prowise 'zilver' besproken met het teamlid door de I-coach.
- ✓ Leraren en leerlingen maken gebruik van Google Classroom. De I-coach bespreekt tweemaal per jaar de voortgang met de leraren en leerlingen
- ✓ De leerlingen kunnen uitleggen wat ze hebben geleerd bij de lessen van het Nationaal Paspoort en Computational Thinking. De I-coach gaat hierover met de kinderen in gesprek.

Te ondernemen activiteiten

- Verplichte teambijeenkomsten waarin we gezamenlijk dat wel op individueel niveau bezig zijn met onze ICT-ambities
- Evaluaties in januari (tussentijds) en juni (eind)
- Plannen medialessen en fungeren als klankbord/vraagbaak als deze het team deze lessen uitvoert
- Klassenbezoek als afsluiting Prowise traject 'zilver' en individuele nabesprekingen met de leraar
- Ontwikkelen kwaliteitskaarten die geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden. De evaluatiedata worden op de kwaliteitskaart vastgelegd.

Proceseigenaar

I-coach

Financiering

Scholingsbudget Optimus Primair Onderwijs

Periode

2019 - 2020

Externen

Doelen schooljaar 2019 – 2020

- Leraarvaardigheden: Bovenschools is vastgesteld dat alle leraren voldoende vaardigheden moeten hebben om hun lessen/instructie te verrijken via gebruik van het digitale schoolbord (ambitie 1).
- Communicatie met ouders: We maken gebruik van de Parro app. Hiermee communiceren we dynamische informatie. De website gebruiken we statisch, hetgeen wil zeggen dat ouders daar informatie over de school kunnen vinden als bijvoorbeeld het schoolplan, jaarplan en de schoolgids (ambitie 2).
- Google classroom: Google Classroom wordt gebruikt om instructiefilmpjes, opdrachten en informatie klaar te zetten voor leerlingen waarmee zij zelfstandig aan de slag kunnen. We werken hiermee in de groepen 3 tot en met 8 (ambitie 3).
- Werken in ‘the cloud’: We werken met WOOW!, een digitale omgeving in waarbij de leraren via een sociaal intranet in kunnen loggen. Daarnaast werken we met Aerobe (Office 365). De kinderen blijven gebruik maken van google chromebooks (ambitie 4).
- Mediawijsheid: In schooljaar 2017 – 2018 is een start gemaakt met de lessen van het Nationaal Media Paspoort. Het internetprotocol is in concept gereed, behoudens aanpassingen in verband met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (ambitie 5 – 6).

Adaptiviteit is vooral effectief voor vaardigheden die gemakkelijk te automatiseren zijn... Individualisme is effectief: het is de adaptiviteit die zorgt voor de leereffecten, niet de extra oefentijd.

Bron: Haelermans, C. (2018). Digitale hulpmiddelen in het onderwijs

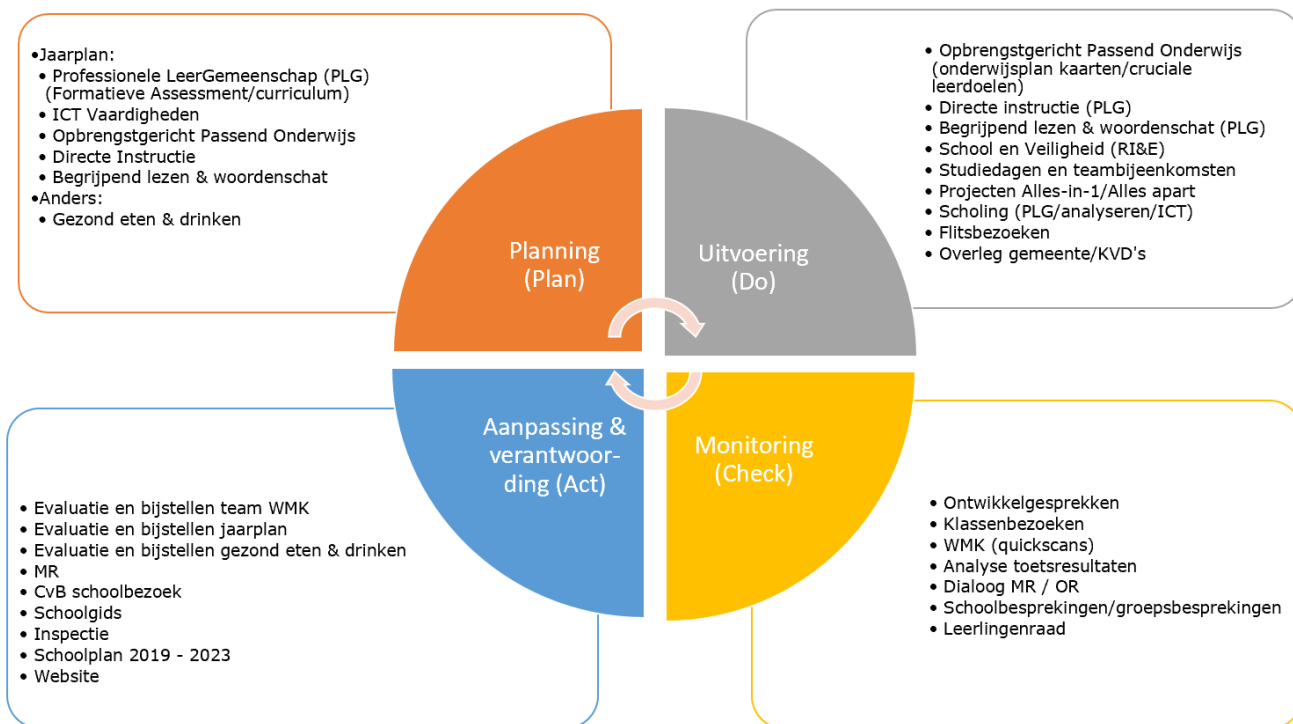
- Software op maat: We maken gebruik van diverse software als bijvoorbeeld ‘Bouw!’, Read & Write en de adaptieve oefensoftware Rekeningtuin. We implementeren Read & Write en Rekeningtuin en maken hierover werkafspraken (ambitie 7).
- Computational thinking: Het is belangrijk dat kinderen leren om logisch en gestructureerd te denken en hun creatieve en oplossingsgerichte denkvermogen in te zetten om problemen op te lossen. Dit noemen we computational thinking. Dit kan aangeleerd worden door te leren programmeren. In de groepen 1 – 2 – 3 worden hiervoor Beebots ingezet. In de groepen 4 tot en met 8 kan gebruik gemaakt worden van bijvoorbeeld Bomberbots en andere programmeerprogramma’s. Onze I-coach kan lessen geven en ondersteunen. We kunnen tevens gebruik maken van het Ixperium (ambitie 8).

PDCA-cyclus 2019 – 2020

Kwaliteitscyclus de Ester

Missie, visie, beloften de Ester

- Jaarplan 2019-2020
- Schoolgids 2019-2020
- Schoolplan 2019 - 2023

Nawoord

Het jaarplan 2019 – 2020 geeft zicht op de belangrijkste ontwikkelingen waaraan we het dit schooljaar werken op De Ester. Het voert te ver om in een jaarplan alle details te beschrijven. Als u geïnteresseerd bent in een bepaald onderwerp en u weet hier graag meer van, dan kunt u altijd meer informatie krijgen bij de directie.

Aan het einde van het schooljaar evalueren we de beleidsvoornemens in dit jaarplan. Het jaarplan en de evaluatie publiceren we op onze website www.de-ester.nl.

